

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Yttrande över förslag till föreskrifter om hantering av brandfarliga vätskor

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Remissen innehåller även förslag till allmänna råd, vilka inte omfattas av Regelrådets granskning.

Innehållet i förslaget

Förslaget avser nya föreskrifter om hantering av brandfarliga vätskor samtidigt som följande föreskrifter upphör att gälla:

- Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 2000:2) om hantering av brandfarliga vätskor med ändringar i SÄIFS 2000:5,
- Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1990:2) om hantering av brandfarliga gaser och vätskor i anslutning till vissa transportmedel med ändringar i SÄIFS 1995:4,
- Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1996:2) om hantering av brandfarliga gaser och vätskor på försäljningsställen, samt
- Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 2005:10) med vissa bestämmelser om brandfarliga vätskor.

Nya krav för företag som därmed tidigare inte funnits i de föreskrifter som upphävs:

- Undantag för vätskor som testats negativt för underhåll av brand. Vätskor har redan getts undantag avseende tillståndskrav i MSBFS 2013:3 om tillstånd för hantering av brandfarliga gaser och vätskor. Nu undantas samma vätskor även från hanteringskraven.
- Krav på anordningar för hantering av brandfarliga vätskor. Kravet har inte funnits explicit tidigare för annat än lösa behållare, men indirekt har kravställningen varit likvärdig, då krav funnits på att den brandfarliga vätskan inte ska kunna komma ut okontrollerat.
- Kravet på anordningar ska hanteras på sådant sätt att risken för uppkomst av korrosion minimeras.

- Krav på anslutning till jord. Kravet har funnits underförstått i bestämmelser i 3:2 SÄIFS 2000:2.
- Krav på att ventilation så att frånluften inte ska kunna komma in genom andra öppningar i byggnader. Ett förtydligande görs i det fall ventilationen måste vara mekanisk så att funktionaliteten måste säkerställas fortlöpande.
- Ett förtydligande av kravet om skydd mot skador orsakade av påkörning, nedfallande föremål och annan liknande påverkan.
- Ett förtydligande om att avstånd som behövs utifrån lokala förutsättningar i första hand ska beräknas i utredningen av risker enligt 7 § lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Om man av någon orsak inte kan eller vill göra detta, kan istället tabellen i bilaga 1 användas. Därutöver föreslås nya avståndstabeller som kan användas när en verksamhet saknar egna möjligheter till bedömningar. Definitionen av svårutrymda lokaler har ändrats från att bara bestå av några exempel till formuleringen *lokaler från vilka en utrymning kan förväntas ta lång tid på grund av verksamheten i lokalen eller typen av byggnad*. Definitionen kan leda till nya bedömningar av vilka byggnader som anses svårutrymda.
- Ett förtydligande görs om öppen hantering. Kravet om att spill ska kunna samlas upp och omhändertas har tidigare inte funnits direkt kopplat till öppen hantering, men har omfattats genom det allmänna kravet om spillhantering i 8 kap. SÄIFS 2000:2.
- Ett krav införs på saneringsutrustning. Kravet har delvis täckts in av kraven i 8 kap. SÄIFS 2000:2 genom att det framgått att man ska ha beredskap att ta hand om eventuellt spill och läckage och för att göra det bör man ha haft tillgång till saneringsmaterial.
- Ett krav på släckningsutrustning införs. Krav på brandsläckare har tidigare funnits i annan lagstiftning.
- Ett nytt krav införs på skriftliga instruktioner för att motverka risken för brand och explosion.
- Krav på lastade fordon lyfts in från tidigare SÄIFS 1990:2.
- Ett förtydligande om tillfällig förvaring i ADR eller RID¹ behållare så att hanteringen är möjlig under förutsättning att situationen i övrigt innebär en bibehållen säkerhet.
- Krav på lösa behållare större än 5 liter måste följa ADR-S/RID-S. Kravet har funnits tidigare.
- Förbud mot hantering av brandfarlig vätska i lösa behållare av plast som är äldre än 5 år. Krav på att lösa behållare större än 1 000 liter ska vara utrustade med nivåmätning, överfyllnadsskydd och avluftning har funnits tidigare men tydliggörs så att det framgår att behållarens utrustning måste ingå i typgodkännandet. En ny bestämmelse införs om lösa behållare i stationär användning så att det blir tydligt att när en behållare, som i första hand är konstruerad för transport, får användas på samma sätt som en cistern genom att fyllas och tömmas på samma plats. Krav på att lösa

¹ ADR-S/RID-S; EU-regler om transport av farligt gods på väg respektive järnväg.

behållare ska avskiljas brandtekniskt och invallas förändras så att gränser för när kravet gäller anges.

- En regel införs om fallskydd för att minska riskerna för läckage i samband med fall.
- Krav på storskalig lagerhållning införs för att minimera risker och konsekvenser av olyckor med koppling till stora central- eller distributionslager.
- Ett krav om lösa behållare för saluföring som tidigare funnits i SÄIFS 1996:2 lyfts in i nya föreskrifter. Behållarvolymen fanns angiven i det allmänna rådet och behållarstorleken varierade utifrån förpackningsmaterial. Det nya kravet regleras nu i föreskriften istället.
- Nya krav på lossningsplatsens utformning för tankfordon.
- Krav på påfyllningsskylt återinförs.
- En precisering av krav på invallning, avledning eller liknande införs i föreskrifter istället för som tidigare i allmänt råd. Preciseringen innebär en lättnad då vissa brandfarliga vätskor inte längre behöver invallas, avledas eller ha annan anordning för att omhänderta spill och läckage. En skärpning görs av kraven för vätskor med flampunkt upp till 30 grader förvarade inomhus.
- Ett förtydligande införs om hur man får invalla flera cisterner i en invallning.
- Ett krav preciseras gällande brandteknisk avskiljning för att förhindra spridning av brand till och från de brandfarliga vätskorna.
- Bestämmelser införs för att motverka överfyllning av cisterner.
- Bestämmelser införs för att slang- och rörledningar som inte är anslutna till en cistern ska omfattas av bestämmelser i MSBFS 2018:3.
- Bestämmelser införs för att varje ledning ska kunna stängas så snabbt som säkerheten medger vid en händelse som innebär läckage från ledningen.
- Ett krav återinförs om ventilering och materialkrav i kulvertar, skyddsror eller motsvarande.
- Krav införs för rörledningar i väggar, tak eller golv så att läckande vätska inte kan spridas okontrollerat. Ett krav återinförs om att rörgenomföringar ska vara täta. Krav införs om förbud mot inbyggda slangledningar. Krav införs om att rör-ände aldrig ska lämnas öppen eller enbart skyddas av en automatstyrd ventil. Krav införs om att rörledningar i mark ska vara spårbara. Krav införs om skydd mot pågrävning av markledningar. Krav införs om att rör i mark inte ska skadas av omgivningen. Slangledningar ska endast få användas då de behövs i syfte att minimera onödig längd på slang som används då sådan endast utsätter slangen för utökad skaderisk. Krav på inspektion av slangledningar ovan mark. En bestämmelse införs om rörledningar som tas ur bruk.
- Slutligen införs en möjlighet till undantag i enskilda fall från tillämpningen i författningen.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen uppges att målet med den nya hanteringsföreskriften är att ersätta flera otidsenliga föreskrifter med en ny föreskrift som är anpassad efter de förhållanden som råder idag. Målet uppges också vara att foga allmänna råd till föreskrifterna för att visa på generella rekommendationer om hur kraven i föreskrifterna kan uppfyllas. Det uppges att räddningstjänsterna har haft starka önskemål om tillhörande allmänna råd.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen uppges att alternativet till nya föreskrifter är att låta befintliga föreskrifter fortsätta att gälla eller att upphäva dem utan att ersätta dem med nya, vilket förslagsställaren bedömer omöjligt. Det uppges att många aktörer på eget initiativ infört säkerhetsåtgärder i sin hantering, men att det likväl behövs en reglering för att kunna uppnå samma höga säkerhetsnivå för alla verksamhetsutövare och minska riskerna vid hantering av brandfarliga vätskor.

Det uppges därutöver att det är möjligt att uppfylla föreskrifternas krav även på andra sätt än genom de allmänna råden, men att dessa ger en vägledning om vilken säkerhetsnivå en verksamhet bör uppnå. De allmänna råden uppges även kunna underlätta tillsynsmyndigheternas bedömningar, vilket frigör tid för mer komplicerade frågor hos både verksamhetsutövare och myndigheter.

När det gäller utformandet av kraven i 2 kap. 16 § om skriftliga instruktioner har förslagsställaren övervägt om instruktioner ska finnas tillgängliga på svenska. Förslagsställaren bedömer det dock oproportionerligt att ställa sådant krav på generell grund och hänvisar till att ett sådant krav möjligen i viss mån även skulle kunna stå i strid med principen om fri rörlighet av varor och tjänster inom EU, då det försvårar för den enskildes möjlighet att köpa varor i andra EU-länder och själv överföra dessa till Sverige. Det uppges att det ändå kan finnas tillfällen då instruktionerna behöver finnas på svenska för att formuleringen ”i den omfattning som behövs för att motverka risken för brand och explosion” ska anses uppfyllt. Detsamma uppges gälla i förhållande till det generella aktsamhetskravet i 6 § LBE. Förslagsställaren uppger att anordningarnas komplexitet och användarnas kompetens i det aktuella fallet blir avgörande vid bedömningen och det blir, enligt förslagsställaren, därför en fråga för tillståndsmyndigheterna att ta ställning till.

I konsekvensutredningen uppges att förslagsställaren i flera fall genom övergångsbestämmelser valt att undanta befintliga verksamheter från nya krav för att ge dem tid att anpassa sig till de nya reglerna. Ett visst resonemang om bland annat effekter för sådana verksamheter finns exempelvis när det gäller förslag till ändring i 4 kap. 6 § om invallning, avledning eller liknande, i 4 kap. 8 § om brandteknisk avskiljning och i 5 kap. 4 § om rörledningar i väggar, tak eller golv.

Regelrådet kan konstatera att det finns viss redovisning av alternativa lösningar och att de lösningar som valts i viss mån tar hänsyn till befintliga verksamheter. Det finns även redovisning av effekterna av om nuvarande reglering inte ändras.

Regelrådet kan därtill konstatera att det av redovisningen framgår att förslaget påverkas av EU-rätten där ATEX-direktiven² nämns och som dels handlar om harmoniserade regler (2014/34/EU), dels av minimiregler (1999/92/EG) som avser krav för förbättring av säkerhet och hälsa för arbetstagare som kan utsättas för fara orsakad av explosiv atmosfär. Regelrådet anser att förslagsställaren här på ett tydligt sätt borde ha redogjort för om utformandet av kraven i författningsförslaget påverkas av eventuella minimikrav i nämnda direktiv och vilka överväganden som i sådana fall gjorts av förslagsställaren. Regelrådet finner ingen anledning att ifrågasätta förslagsställarens bedömning av att förslaget inte står i konflikt med EU-rätten och inte går utöver skyldigheterna som följer av Sveriges EU-medlemskap, men då det framgår att EU-direktiven påverkar förslagsområdet samtidigt som det framgår att det på förslagsområdet delvis handlar om EU-rättsliga minimiregler, borde det funnits redovisning av eventuella överväganden kring alternativa lösningar ur ett EU-rättsligt perspektiv.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar är bristfällig, men att redovisningen av effekterna av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen uppges att föreskriften endast består av nationella regler och att förslaget inte bedöms gå utöver de skyldigheter som följer av Sveriges EU-medlemskap. Den EU-lagstiftning som påverkar hanteringen av brandfarliga vätskor uppges vara maskindirektivet³ och ATEX-direktiven. Det uppges att förslaget varken innehåller krav som står i konflikt med direktiven eller är anmälningspliktiga enligt bestämmelser om tekniska regler.

I förslaget uppges det även finns kopplingar till EU-direktiv och regler om transport av farligt gods på väg eller järnväg (ADR-S/RID-S).

Regelrådet kan konstatera att de finns redovisning av de EU-rättsakter som reglerar förslagsområdet som handlar om brandfarliga vätskor och att det framgår att nämnda EU-rättsakter påverkar regleringsområdet. Det kan också konstateras att ATEX-direktiven, som utgör två av direktiven som påverkar området, både avser harmoniserade regler om utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (2014/34/EU) samt av minimikrav för förbättring av säkerhet och hälsa för arbetstagare som kan utsättas för fara orsakad av explosiv atmosfär (1999/92/EG). Regelrådet kan vidare konstatera att förslagsställaren bedömer att förslaget inte går längre än vad EU-rätten kräver, att det endast handlar om nationella regler och att kraven som föreslås inte står i konflikt med EU-direktiven. Regelrådet finner ingen anledning att ifrågasätta förslagsställarens bedömning, men konstaterar att det likväl samtidigt uppges att EU-rätten påverkar hanteringen av brandfarliga vätskor. Regelrådet vill därför veta i vilka avseenden och hur EU-rätten påverkar författningsförslaget och vad förslagsställaren menar med att föreskrifterna endast består av nationella regler.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är bristfällig.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/34/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar samt Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/92/EG om minimikrav för förbättring av säkerhet och hälsa för arbetstagare som kan utsättas för fara orsakad av explosiv atmosfär.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om maskiner.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen uppges att MSB regelbundet ser över behovet av handböcker och annat informationsmaterial och att befintliga dokument kommer att uppdateras med avseende på dessa nya föreskrifter. Även nya handböcker kan, enligt förslagsställaren, komma att tas fram. Vidare uppges att det blir viktigt att informera om att nya föreskrifter och handböcker publicerats genom olika kanaler, till exempel webbplats, nyhetsbrev och via branschorganisationer.

Det uppges därutöver att förslagsställaren planerar för ett ikraftträdande under 2022 och att förslaget även avser vissa övergångsbestämmelser, som ska underlätta för verksamhetsutövarna.

Regelrådet kan konstatera att det saknas tydlig redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande, men att det finns redovisning om att övergångsbestämmelserna ska underlätta för verksamhetsutövarna, vilket i sig kan anses utgöra viss hänsyn till tidpunkt för ikraftträdandet. Det finns även redovisning av informationsinsatser.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen uppges att gruppen som berörs av förslaget är bred och att brandfarliga vätskor hanteras på många företag inom exempelvis process- och tillverkningsindustrin, av hantverkare, på verkstäder, restauranger, försäljningsställen, skolor och laboratorier.

Det uppges att det saknas statistik över hur många verksamheter som hanterar brandfarliga vätskor, trots att många av verksamheterna är tillståndspliktiga. Det uppges därutöver finnas många verksamheter som hanterar brandfarliga vätskor i sådan mängd att tillstånd inte krävs. Förslagsställaren uppger att en uppskattning av antalet berörda inte låter sig göras, då den riskerar att bli alltför osäker.

Regelrådet kan konstatera att de berörda företagen finns inom vitt skilda branscher och att det indirekt av redovisningen går att förstå att storleken på dessa företag också varierar stort från mycket små till stora företag, varför en mer exakt redovisning av företagens storlek inte behövs. Regelrådet kan också acceptera att företagens antal inte går att uppskatta på ett meningsfullt sätt.

Regelrådet finner därför att utebliven redovisning av företagens antal och storlek under förutsättningarna i detta ärende är godtagbar samt att redovisningen av bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen uppges att berörda företag kan behöva dokumentera hur kraven har uppfyllts för att kunna visa i en tillståndprocess eller vid tillsyn. Detta uppges gälla oavsett vilken typ av verksamhet som bedrivs. Det uppges att tidsåtgången varierar kraftigt

beroende på verksamhetens komplexitet. Förslagsställaren gör bedömningen att arbetsinsatsen uppskattningsvis ligger på mellan en timme och två arbetsdagar och att timkostnaden varierar då verksamheter i vissa fall tar fram dokumentationen som behövs i egen regi, medan andra anlitar konsulter. I det första fallet uppskattas timkostnaden till 500 kronor per timme, i det andra till 1000 kronor per timme. Detta ger en kostnad som varierar mellan totalt 500 och 16 000 kronor. Förslagsställaren bedömer att merparten av företagen ligger i det lägre spannet.

Vidare uppges att det med förslaget ställs specifika dokumentationskrav på inmätning av rörledningar i mark. Dokumentationen kan behöva uppdateras om verksamheten förändras, men någon reglerad frekvens med avseende på uppdatering av dokumentation finns inte. Det uppges att det är tillräckligt att mäta in rörledningar med helt vanliga mätverktyg och dokumentera detta i en relationsritning. Förslagsställaren bedömer att det sannolikt finns äldre anläggningar där rörledningarna inte har mätts in eller dokumenterats och att det i vissa fall kan vara svårt att mäta in dem med mindre än att de måste grävas upp. Då det finns risk att skada rörledningar i mark om de grävs upp föreslås övergångsbestämmelser där befintliga anläggningar undantas. Det uppges att inmätning av nya rörledningar i mark innebär en kostnad som skiljer sig beroende på hur långt rörledningen dras. Inom en anläggning kan detta röra sig om ett tiotal upp till några hundra meter, medan rörledningar som går mellan anläggningar kan vara flera kilometer. Att ta fram dokumentation inom en anläggning uppges vara starkt beroende av hur omfattande, långa och komplexa rördragningarna är, men tidsåtgången bedöms bli från en arbetsdag upp till en vecka. Bedömningen inkluderar även tid för etablering och rapportering. Arbetskostnaden uppskattas till 1 000 kronor per timme, vilket innebär en totalkostnad på mellan 8 000 och 40 000 kronor.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets administrativa kostnader är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen uppges att vissa av de nya kraven i stor utsträckning redan uppfylls idag genom att branschanvisningar, vägledning, handböcker eller praxis följs av många verksamheter.

Det uppges att när det gäller 2 kap. 2§ införs ett nytt krav på att anordningar ska hanteras på sådant sätt att risken för uppkomst av korrosion minimeras. Förslagsställaren bedömer dock inte att kravet medför kostnader för åtgärder.

Det uppges att när det gäller krav på släckutrustning i 2 kap. 15 § kan förslaget medföra fördyrande åtgärder för obemannade drivmedelsstationer med cisterner ovan mark, där stöld- och sabotagerisk finns för släckarna. Förslagsställaren uppger att stöldskyddet för brandsläckare dock inte bedöms vara en direkt kostnad utifrån föreskriften, varför kostnaden inte beräknats. Det uppges att krav på brandsläckare har funnits i annan lagstiftning, vilket gör att inga större kostnader tillkommer.

Det uppges att avseende förslag till ändring i 2 kap. 18 § om tillfällig förvaring i ADR- eller RID-behållare medför förslaget ett förtydligande om att det är tillåtet att utanför transportkedjan förvara brandfarliga vätskor i behållare avsedda för transport. Enligt förslagsställaren har det rått viss osäkerhet inom branschen om sådan hantering varit tillåten. Det uppges att bestämmelsen inte medför några kostnader.

Avseende förslag till ändring i 3 kap. 2 § om förbud mot att hantera brandfarlig vätska i lösa behållare av plast som är äldre än fem år kan medföra att vissa verksamheter behöver se över sitt innehav av reservdunkar tillverkade av plast och förnya dessa. Det uppges att en ny

reservdunk kostar 150 kronor och för verksamheter med större plastkärl kan en dunk kosta från 3 000 kronor

Vidare uppges att gällande förslaget om ändring i 3 kap. 4 § om lösa behållare i stationär användning är bestämmelsen ny och avser ett tidigare svårtolkat område. Bestämmelsen förtydligar hur och när en behållare, som i första hand är konstruerad och avsedd för transport, får användas på samma sätt som en cistern, det vill säga genom att fyllas och tömmas på samma plats. Kostnaden uppges vara svår att uppskatta, men bedöms träffa många företag då sådan användning av dessa behållare är vanlig. Alternativet som innebär att en cistern installeras i enlighet med MSBFS 2018:3 är enligt förslagsställaren en dyrare lösning.

När det gäller förslaget till ändring i 3 kap. 10 § fallskydd vid förvaring av förpackningar med brandfarliga vätskor kan det, enligt förslagsställaren, leda till kostnader i form av omplanering av förvaringsplatser eller ombyggnation. Kostnadsökningarna uppges vara svåra att beräkna, då de kommer att variera kraftigt utifrån typ av hantering.

Vidare när det gäller förslaget till ändring i 3 kap. 16 § om behållarvolym i lösa behållare för saluföring, omvandlas ett allmänt råd till föreskrifter. Det blir således ett nytt krav då den faktiska volymen nu regleras, men samtidigt en lättnad då det endast omfattar vätskor med låg flampunkt. Syftet uppges vara att minska risken för pölbildning i en butik vid ett oavsiktligt utsläpp från en behållare med brandfarlig vätska. Det uppges inte vara vanligt med stora förpackningar med brandfarlig vätska i butiker idag. Förslagsställaren bedömer att en tänkbar hanteringslösning kan vara en låst container för förvaring av de större behållarna. Kostnaden för en 8-fots container med lås uppskattas till cirka 15 000 kronor.

Avseende förslaget om krav på påfyllnadsskylt i 4 kap. 2 § uppges detta tidigare ha funnits i cisternföreskrifterna SÄIFS 1997:9, men togs bort vid revidering år 2011. Förslagsställaren bedömer att det inte tillkommit särskilt många nya anläggningar under dessa år som inte frivilligt valt att sätta upp motsvarande skylt. En ny skylt beräknas kosta cirka 300 kronor.

Gällande förslaget om brandteknisk avskiljning i 4 kap. 8 § uppges motsvarande krav på avskiljning finnas i avsnitt 6.5 SÄIFS 2000:2. Där är kravet utformat så att det ska finnas den brandtekniska avskiljning som behövs för att förhindra brandspridning till och från de brandfarliga vätskorna. I nuvarande förslag preciseras kravet till att endast omfatta förvaring i cisterner med en specifik volym, beroende av flampunkten. Förslagsställaren uppger att utifrån kravställningen i föreskriftstexten är det fråga om en lättnad. I tabeller i de allmänna råden till SÄIFS 2000:2 finns, enligt förslagsställaren, exempel på olika nivåer för brandteknisk avskiljning som är beroende av volym och flampunkt. Dessa tabeller uppges i praktiken ha blivit styrande. Det uppges att jämfört med tabellerna i allmänna rådet till SÄIFS 2000:2 innebär de nya bestämmelserna i några fall en skärpning av kravet. Framst i det som betecknats som B- och C-byggnad. Det nya kravet öppnar också upp för att det ibland kan behövas kraftigare brandteknisk avskiljning än EI60, vilket uppges vara en skärpning jämfört med de tidigare allmänna råden. Förslagsställaren bedömer att mot bakgrund av att tidigare nivåer för den brandtekniska avskiljningen hämtats från tabellerna i så hög utsträckning kan behovet av ombyggnad uppstå i flera verksamheter med kostnadsökningar som följd. Förslagsställaren anser dock att tabellerna i det allmänna rådet varit så styrande sedan år 2000 att flera befintliga anläggningar, kan behöva vissa lättnader under en övergångstid för att kunna anpassa verksamheten till de nya kraven och därför finns en övergångsbestämelse som låter vissa anläggningar som är tagna i drift före 2021, dimensionera sin brandtekniska avskiljning utifrån de allmänna råden till SÄIFS 2000:2 fram till och med 2027-06-30.

Det uppges vidare att förslaget som rör 5 kap. 1 § medför att slang- och rörledningar som inte är anslutna till en cistern ska omfattas av bestämmelser i MSBFS 2018:3 trots att sammankoppling med en cistern saknas. Verksamheter som konstruerat sin anläggning med rör eller

slang som inte är anpassade för den brandfarliga vätskan kommer, enligt förslagsställaren, att behöva byta ut dessa. Det uppges emellertid att även om de inte tidigare omfattats av kraven på rör- och slangledning i MSBFS 2018:3, har verksamheterna ändå behövt följa av kraven i LBE, vilket innebär att man ska ha valt material som lämpar sig för hantering av brandfarlig vätska.

Vidare uppges att gällande förslaget som rör 5 kap. 2 § om snabb avstängning avses att varje ledning ska kunna stängas så snabbt som säkerheten medger vid en händelse som innebär läckage från ledningen. Flödet ska kunna brytas manuellt för att undvika större konsekvenser vid ett läckage som inträffar samtidigt som ett strömbortfall. Kravet uppges inte ha funnits tidigare och kan därför, enligt förslagsställaren, medföra att verksamheter behöver montera in nya manuella stängventiler, vilket medför en kostnad. Förslagsställaren uppskattar kostnaden till i snitt 10 000 kronor och anser att den ökade säkerheten väl motiverar kostnadsbilden.

Avseende kravet i 5 kap. 3 § om ventilation i kulvertar, och tålighet hos skyddsror eller motsvarande har detta, enligt förslagsställaren, inte funnits sedan 2011, men kravet har likväl ofta följts, varför inga kostnadsökningar bedöms uppstå.

När det gäller det nya kravet i 5 kap. 4 § om rörledningar i väggar, tak eller golv uppges det följa praxis enligt branschavisningar att inte gjuta eller bygga in rörsammanfogningar, vilket innebär att kravet inte medför några konsekvenser för nyare anläggningar. Det uppges att historiskt har det ofta ansetts att man inte fått dra ledningar för brandfarliga vätskor i dold förläggning, även om det aldrig funnits något förbud mot detta. Förslagsställaren uppger att avsaknaden av förbud har lett till att det på senare tid blivit allt vanligare att dra rör för brandfarliga vätskor i väggar, tak och golv. Det uppges därför finnas installationer som har ledningar i dold förläggning i byggnader som inte uppfyller det nya kravet. Förslagsställaren bedömer att det skulle medföra stora kostnader att göra om dessa installationer varför övergångsbestämmelser införs om att kravet enbart gäller nya installationer som gjorts efter att föreskrifterna trätt i kraft. Det uppges att för nya rörledningar som dras inuti vägg, tak eller golv bedöms skyddsroret innebära en extra kostnad på cirka 100 kronor per meter.

Gällande kravet i 5 kap. 6 § om att slangledning inte får förläggas dolt i en byggnad uppges kravet innebära ett förbud mot inbyggda slangledning. Om det finns behov av dold förläggning inuti en byggnad ska rör i enlighet med 5 kap. 4 § användas istället för slang.

Vidare gällande kravet i 5 kap. 8 § innebär det att en rörände aldrig ska lämnas öppen eller enbart skyddas av en automatstyrd ventil. Kravet förtydligas, enligt förslagsställaren, genom ett tillhörande allmänt råd med förslag på vilka åtgärder som kan vidtas.

Avseende kravet i 5 kap. 10 § om skydd mot pågrävning uppges det inte finnas i nu gällande regelverk under LBE. Efterlevnad av detta nya krav bedöms resultera i en bättre säkerhet för den som utför grävningsarbete på platser med nedgrävda rör för brandfarliga vätskor. Markeringsband uppges vara en liten kostnad i sammanhanget och att övriga krav mer handlar om planering av arbetet. Förslagsställaren anser att redan förlagda rör inte kan omfattas av kravet, då en uppgrävning av rören skulle medföra orimliga kostnader och dessutom medföra risker. Bestämmelsen ska därför enbart gälla för ny- eller ominstallerade rör i mark enligt övergångsbestämmelser.

När det gäller kravet i 5 kap. 14 § om rörledningar som tas ur bruk uppges detta tidigare endast gällt cisterner. Förslagsställaren anser dock att kravet är lika relevant för rörledningar, eftersom de annars kan orsaka olyckor långt efter att de slutat användas. Det uppges att kostnaden för åtgärden uppskattas till cirka 2700 kronor (2000 kronor för att tömma rörledningarna, 700 kronor för en timmes arbete för en hantverkare att ta bort eller åtgärda an-

slutningar). Kostnaden uppges dock kunna bli högre vid längre ledningsdragning. I övrigt bedöms bestämmelsen inte få några konsekvenser för företagen.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren redovisar kostnader för en del av de åtgärder som de nya kraven medför, men att kostnadsredovisning också saknas för flera av kraven, vilket är en betydande brist. Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren ibland anger att skälen till att det saknas sådan redovisning är att kostnaden ansetts svår att uppskatta. Detta är exempelvis fallet när det gäller förslaget i 3 kap. 4 § om lösa behållare i stationär användning. Ett annat exempel är förslaget i 3 kap. 10 § om fallskydd vid förvaring av förpackningar med brandfarliga vätskor som kan leda till kostnader i form av omplanering av förvaringsplatser eller ombyggnation. Regelrådet anser att det i båda fallen borde ha varit möjligt att redovisa exempelberäkningar för att illustrera hur kostnaderna kan skilja sig åt, beroende på vilka åtgärder företagen måste vidta.

Regelrådet kan vidare konstatera att förslagsställaren som ytterligare skäl för utelämnade kostnadsberäkningar eller uppskattningar anger att kraven har funnits tidigare och att många därför redan lever upp till dem. Detta är fallet i kravet på ventilation i kulvertar (5 kap. 3 §), där kravet anses "ofta har följts" trots att det inte funnits med i föreskrifterna sedan 2011. Regelrådet kan inte godta en sådan redovisning, då det ju trots allt finns företag som rättsenligt inte alltid följt "kravet" eller som för den delen kanske inte gjort det alls sedan 2011, då kraven försvann från föreskrifterna. Regelrådet anser att en kostnadsredovisning därför inte kan utelämnas.

Regelrådet anser heller inte att det är godtagbart att utelämna kostnader som indirekt följer av att nya krav tillkommer som i fallet med krav på släckutrustning (2 kap. 15 §) där förslaget förväntas medföra fördyrande åtgärder för obemannade drivmedelsstationer med cisterner ovan mark, där stöld- och sabotagerisk finns för släckarna. Regelrådet anser att förslagsställaren här mycket enkelt hade kunnat redovisa en ungefärlig kostnad för stöldskydd som ju, enligt Regelrådet, blir nödvändig för de företag som inte upprepade gånger vill riskera att få sin släckutrustning stulen.

Regelrådet vill vidare erinra om att om beräkningar inte låter sig göras ska detta alltid motiveras. Att enbart säga att det inte går att beräkna eller att kostnaden är okänd, inte blir särskilt stor eller inte träffar särskilt många företag och så vidare är inte godtagbart. Regelrådet förväntar sig en redovisning av vilka försök som gjorts för att ta reda på kostnaden och en förklaring till varför det i så fall inte har lyckats eller också en motivering som visar varför kostnaderna är begränsade, alltför osäkra och så vidare. Här vill Regelrådet även påminna om att också kostnadsminskningar ska redovisas om det inte går att visa på att de är tämligen begränsade. Som exempel på redovisning som inte har motiverats är fallet med krav på att anordningar ska hanteras så att korrosion minimeras (2 kap. 2§). Här uppges i redovisningen helt kort att kravet inte bedöms medföra några kostnader. Likaså i redovisningen av ändring i 2 kap. 18 § om tillfällig förvaring i ADR- eller RID-behållare, där det också helt kort uppges att bestämmelsen inte medför några kostnader. I båda fallen måste redovisning av sådant slag motiveras för att kunna godkännas.

Slutligen när det gäller redovisningen av brandteknisk avskiljning i 4 kap. 8 § där förslaget, enligt förslagsställaren, både medför lättnader och skärpningar av krav anser Regelrådet att förslagsställaren borde ha redovisat mer detaljerat vilken kostnads- och verksamhetsmässig betydelse lättnader och skärpningar får för företagen.

Regelrådet finner med anledning av detta att redovisningen av förslagets andra kostnader och påverkan på företagets verksamhet är bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen uppges att i den mån något företag inte redan uppfyller kraven leder den nya regleringen till mer konkurrensneutrala förhållanden, då samtliga företag får samma regler att följa. I praktiken bedöms regleringen dock få mycket liten eller ingen påverkan på företagets konkurrensförhållanden.

Regelrådet kan konstatera att utöver det förslagsställaren uppger om ojämna konkurrensförhållanden som nu med förslaget åtgärdas har förslagsställaren även valt att, genom övergångsbestämmelser undanta befintliga verksamheter från vissa krav för att undvika åtgärder som skulle bli alltför omfattande eller svåra att genomföra samt ge upphov till stora kostnader.

Regelrådet kan emellertid också konstatera att alla kostnader inte har redovisats, samtidigt som konsekvensutredningen saknar resonemang om de mindre företagens förutsättningar att hantera dessa till synes okända kostnader, vilket är en brist. Därutöver anser Regelrådet det inte vara klarlagt hur de föreslagna nationella reglerna (förslagsställarens benämning) förhåller sig till de EU-rättsliga reglerna på området och närmare bestämt hur dessa nationella regler påverkar svenska företags konkurrensförhållanden gentemot övriga företag på den gemensamma marknaden inom EU. Sammantaget saknar Regelrådet möjlighet att göra en bedömning av om förslaget kan ge upphov till betydande konkurrenspåverkan mellan skilda företag som verkar inom samma bransch både nationellt och internationellt.

Regelrådet finner därmed att förslagsställarens redovisning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen uppges att förslagsställaren inte har kunnat identifiera någon ytterligare påverkan under arbetet med konsekvensutredningen.

Regelrådet finner ingen anledning att ifrågasätta bedömningen varför förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen uppges att förslagsställaren har övervägt möjligheten och behovet av att anpassa reglerna för små företags förutsättningar, men gör bedömningen att skydd mot brand och explosion är lika viktigt för små så väl som för stora företag. Det uppges även att mindre företag som hanterar brandfarliga vätskor ofta hanterar mindre volymer och att förutsättningarna för en hantering i många fall påverkas av hur stora volymer som hanteras, vilket får till följd att små företag ofta inte behöver lika omfattande åtgärder som de större företagen som hanterar större volymer.

Det uppges vidare att förslagsställaren i vägledning och information på sin webbplats tar särskild hänsyn till de små och medelstora företagens behov av stöd. Därutöver uppges att riskerna för små företag inte behöver vara mindre, inte ens för dem som hanterar mindre volymer. Ett mindre företag har, enligt förslagsställaren, inte alltid möjlighet att ha samma beredskap, kompetens och organisation som ett större företag i de fall en olycka inträffar.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren redovisar flera punkter på ett godtagbart sätt, men att det även saknas tillräcklig redovisning i flera avseenden som är betydande för att

kunna förstå förslagets effekter för berörda företag. Till dem hör alternativa lösningar och kostnads- och verksamhetsmässig påverkan, där endast redovisningen av de administrativa kostnaderna är godtagbar. Även konkurrensmässig påverkan är här av stor betydelse i Regelrådets bedömning, liksom redovisningen överensstämelsen med överordnad EU-rätt.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 26 januari 2022.

I beslutet deltog: Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Annika LeBlanc.

Claes Norberg
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande